

การลงทุนในรัสเซีย

นับตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม 2542 เป็นต้นมา รัฐบาลรัสเซียได้ประกาศใช้ Law on Foreign Investment เพื่อส่งเสริมและดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้าไปลงทุนในรัสเซียเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การที่รัสเซียมีข้อได้เปรียบในหลายด้าน ทั้งในเรื่องขนาดตลาดที่ใหญ่ด้วยจำนวนประชากรกว่า 144.2 ล้านคน รวมทั้งยังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติสำคัญหลายชนิด อาทิ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน อัญมณี และแร่ต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นสินค้าโภคภัณฑ์สำคัญที่มีราคาอยู่ในระดับสูง ประกอบกับในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจรัสเซียขยายตัวเฉลี่ยกว่า 6% ต่อปี ทำให้ชาวรัสเซียในปัจจุบันมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รัสเซียเป็นประเทศที่มีศักยภาพด้านการลงทุนที่น่าสนใจ

ข้อมูลเบื้องต้นที่ควรทราบ

1. **หน่วยงานส่งเสริมการลงทุนในรัสเซีย** คือ The Russian State Investment Agency สังกัด Ministry of Trade and Economic Development ของรัสเซีย เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการลงทุนและอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนให้แก่นักลงทุนต่างชาติ นอกจากนี้ ยังมี Institute of Direct Investment Foundation (IDI) ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ทำหน้าที่เป็นผู้เก็บรวบรวมฐานข้อมูลด้านการลงทุนที่สำคัญ อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนต่างชาติที่ต้องการเข้าไปลงทุนในรัสเซีย

2. **กิจการที่รัฐบาลรัสเซียส่งเสริมการลงทุนเป็นพิเศษ** ได้แก่

- การลงทุนที่เน้นการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิต
- การผลิตเพื่อการส่งออก โดยเน้นในสาขาพลังงาน และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่รัสเซียมีอยู่มาก อาทิ อุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ อุตสาหกรรมเหล็ก ฯลฯ
- การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า โดยเน้นการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค อาหาร และยารักษาโรค
- การก่อสร้างระบบคมนาคมและการสื่อสาร รวมทั้งด้านการขนส่ง
- อุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงานท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก เพื่อเพิ่มการจ้างงานในรัสเซีย

3. **สัดส่วนการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ** โดยทั่วไปรัฐบาลรัสเซียอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของกิจการได้ทั้งหมด 100% ในเกือบทุกภาคธุรกิจ ยกเว้น ธุรกิจธนาคารและประกันภัย โทรมคมนาคม น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ระบบโครงสร้างพื้นฐาน และการท่องเที่ยว อาทิ กำหนดให้นักลงทุนต่างชาติมีสัดส่วนการลงทุนในธุรกิจประกันภัย และธุรกิจการบิน ได้ไม่เกิน 25% ฯลฯ

4. **สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน** นักลงทุนต่างชาติจะได้รับยกเว้นภาษีการขาย (Turnover Tax) และลดหย่อนการเก็บภาษีกำไรสุทธิ (Profit Tax) จากอัตรา 35% เหลือเพียง 24% รวมทั้งมีการนำระบบ Tax Code มาใช้ เพื่อช่วยให้ระบบการจัดเก็บภาษีของรัสเซีย ที่เก็บจากนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนท้องถิ่นเป็นมาตรฐานเดียวกัน ฯลฯ

5. **ประเด็นที่นักลงทุนควรสนใจ** อาทิ การลงทุนในรัสเซียจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มักขึ้นกับความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างนักลงทุนกับรัฐบาลท้องถิ่น นอกจากนี้ ก่อนตัดสินใจเข้าไปลงทุนในรัสเซีย นักลงทุนควรรอบรู้เรื่องสิทธิในการถือครองทรัพย์สิน (Property Rights) และควรศึกษาระบบบรรษัทภิบาลของรัสเซียให้รอบคอบด้วย

ภาวะการลงทุนในรัสเซีย

- มูลค่าเงินลงทุน ตั้งแต่รัสเซียเปิดประเทศในปี 2534 จนถึงปี 2547 รัสเซียมีเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศสะสม 43.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดย The Federal Statistics Service ของรัสเซีย รายงานว่า ในปี 2547 มีเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศไหลเข้าจำนวน 11.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นถึง 46.3% จากปีก่อน โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนเพื่อซื้อกิจการ ร่วมลงทุน และตั้งสาขา
- นักลงทุนรายใหญ่ในรัสเซีย ในช่วงครึ่งแรกของปี 2547 นักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในรัสเซีย มากที่สุด ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (มีสัดส่วนราว 24.2% ของมูลค่าเงินลงทุนทั้งหมด) รองลงมา คือ เยอรมนี (22.6%) ไชปรัส (22.1%) และฝรั่งเศส (19.5%) ตามลำดับ
- ธุรกิจที่นักลงทุนต่างชาตินิยมเข้าไปลงทุน ในช่วงครึ่งแรกของปี 2547 ประเภทธุรกิจที่นักลงทุนต่างชาติ นิยมเข้าไปลงทุนในรัสเซียมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงและปิโตรเคมี (44.5% ของมูลค่าเงินลงทุน ทางตรงจากต่างประเทศทั้งหมด) รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรมป่าไม้ การผลิตเยื่อกระดาษและกระดาษ (10.9%) และการค้าและการจัดเลี้ยง (9.6%) ตามลำดับ

การที่รัสเซียพยายามเร่งเปิดเสรีด้านการค้าและการลงทุน เพื่อให้สามารถเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ได้ภายในปี 2550 ประกอบกับการเร่งสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน ด้วยการให้การรับรองแก่นักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในรัสเซียว่าจะได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนเท่าเทียมกับนักลงทุนท้องถิ่นทุกประการ ตลอดจนมีการลงนามในความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อน และสนธิสัญญาด้านการลงทุนในลักษณะทวิภาคีกับหลายประเทศ บััจัยต่าง ๆ เหล่านี้น่าจะส่งผลให้นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นที่จะเข้าไปลงทุนในรัสเซียเพิ่มขึ้น